

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Auxilium sufficiens nemini in hac vita deesse, verior sententia est. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

torum ex auxilio Dei: hoc autem non est gratia habitualis, sed sancta cogitatio, qua ad eorum observationem excitamur: & eadem *scilicet* cap. 13. ex ead. Aug. doctrina de perseverantia sic loquitur. Nemo sibi aliquid certo absoluta certitudine pollicetur, tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare omnes debent: Subiungit rationem: Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet operari velle, & perficere. Cum ergo particula, nisi, quæ vim habet, exceptivæ, semper assermet id, quod in reliqua parte orationis negatur: vel neget, quod affirmatur: sensus illius sententiæ Aug. Deus nisi prius deferatur, neminem deserit, hic erit, Deus deserit illum, a quo ipse Deus deseritur, & neminem alium deserit. Illam enim propositionem, Nul- lus nisi Petrus disputat, logici ita exponunt, Petrus disputat, & nullus alius disputat. Sequitur ergo deum negare auxilium sufficiens peccanti, quod est, ipsum deferere, & nemini alteri illud negare.

Huc etiam spectat sententia Aug. eodem libro ad articulos sibi falso impositos artic. 15. ex quo desumpsit *Prosperus* lib. ad obiectiones Vincentianas responsione. 15. Nemini autem, inquit, Deus correctionis adimit viam, neque quemquam boni possibilitate disponat: quia qui se a Deo diuertit, ipse & velle, quod bonum est, & posse sibi abstulit. Ac si dicat: cum Deus neminem deleat, nisi ipse prius ab homine deferatur, atque ita nulli denegat auxilium, nisi propter peccatum, fit, ut nulli Deus ex se auferat possibilitatem recte operandi, sed quisquis ea caret, suo proprio merito illam amiserit.

Respondere posset aliquis, Aug. alios Patres, & Concilium loqui de auxilio efficaci, & congrua vocatione, non autem de sufficienti. Huic tamen responso duo obstant: vnum est, quod ille, qui caret auxilio efficaci, & suo peccato illud amisit, quamvis dicatur sibi abstulisse hoc, quod est, vel- le bonum tamen non dicitur ipsum posse, aut possibilitatem boni perdidisse, sicut ait Aug. de eo, quem Deus deserit. Alterum est, quod licet auxilium efficace, & vocatio congrua aliquando denegetur propter priora peccata; prima tamen negatio efficaciis auxilij, & congruæ vocationis nunquam est ex prioris peccato, & ratione illius recte dicitur, Deus, quem vult indurare, pro sua scilicet voluntate, absque vlla præcedentium operum ratione. Quare ratione negationis huius prioris, falso diceretur Deus neminem deferere, nisi prius ab aliquo ipse defereretur.

In altera classe sunt alia testimonia, quibus docet Augustinus, hominem aliquando a Deo ita derelinqui, ut ei non imputetur, tunc non obtemperare, sed talem se præbuisse, ut ei cor obduraretur, & obtemperare non posset. Ita docet in expositione quarundam propositionum epistolæ ad Rom. cap. 62. Non ergo, inquit, hoc illi, scilicet Pharaoni, imputatur, quod tunc non obtemperavit, quandoquidem odurato corde obtemperare non poterat, sed quia talem se præbuit, cui cor obduraretur. Quod si eo tempore, cum non obtemperavit, haberet sufficiens auxilium, quo posset obedire, tunc ei imputaretur, non obtemperare. Cum vero multa illius libri postea retractaverit, hoc nunquam correxit.

Deinde libro de correptione, & gratia, ubi iam Episcopus de gratia Dei exactissime loquutus est, cap. 11. post medium de auxilio necessatio homini, & Angelo ita scribit: Si autem hoc adiuto-

rium vel Angelo, vel homini, quam primum facta sunt, defuisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine di- uino adiutorio posset manere, si vellet, non vique sua culpa cecidissent, adiutorium quippe defuisset sine quo manere non possent: nunc autem quibus deest tale adiu- torium, tam pena peccati est. Quæ sane verba non de auxilio congruo, & efficaci, sed de sufficienti intelligenda sunt. Nam quicumque peccat, au- xilio congruo, & efficaci caret: quibus nihilo- minus culpa imputatur: illud autem auxilium, de quo loquitur Aug. tale est, ut sine eo operanti- bus culpa non imputetur: hoc autem aliud esse nequit, quam sufficiens, & necessarium: cum ergo de illo dicat Aug. Nunc autem quibus deest tale ad- iutorium, pena peccati est, plane sentit, aliquibus ho- minibus nunc denegari, verum quia culpa eorum denegatur, ideo nihilominus imputari illis pec- catum, quod tamen primo homini, aut Angelo non imputaretur, si absque vlla ipsorum culpa tale auxilium eis subtraheretur.

Tertio præcedens sententia hac ratione pro- bat. Sine gratia congrua, & efficaci nemo com- sentire potest, aut operari: ergo hac gratia neces- saria est ad operandum: atque ea denegatur om- nibus, qui non operantur, prout oportet: ergo auxilium gratiæ necessarium non omnibus con- ceditur. Verum hoc argumentum non tam præ- cedentem opinionem confirmat, quam novam ingerit difficultatem: hæc enim gratia negatur om- nibus qui peccant, etiam primo peccato: at o- pinio prædicta non asserit omnibus, qui peccant, sed quibusdam solum propter maxima peccata sufficiens auxilium denegari. Præterea præcedens opinio distinguit auxilium efficace, & sufficiens: hæc autem ratio probare videtur idem omnino esse, nam efficace auxilium necessarium est, si hæc ratio aliquid probat, necessarium autem, & suf- ficiens idem sunt, itaque hac rationem addux- imus non tam, ut prædictam sententiam confir- maremus, quam ut difficultati, quam habet, facer- emus satis.

CAPVT III.

Auxilium sufficiens nemini in hac vita desit,
verior sententia est.

Opposita opinio communi omnium Schola- sticorum calculo tamdiu ita probata est, ut plerique non dubitent, priori notam erroris in- urere. Asserit ergo, nemini in hac vita quâcum- vis obdurato, & rebeli auxilium sufficiens desit, sed omnibus offerri. Ita docent *Adrianus* in 4. q. 1. de Penitentia, *Dominicus Sotus* 1. de natura & gratia cap. 18. *Driedo* de redempt. & captiv. gen. hum. cap. 3. *Andreas de Vega* lib. 13. in Concil. Trident. cap. 13. col- ligitur autem ex *S. Thom.* 3. p. q. 86. artic. 1. ubi sen- tentiam eorum, qui dicunt, aliquod peccatum pen- nitentia deleri non posse, erroris infirmat, vel quia tollere videtur hominis libertatem, vel quia derogant multum virtuti gratiæ, vel denique quia malitia hominis Dei misericordiam superet; quæ omnia, vel eorum aliqua, sequuntur con- tra eos, qui affirmant, hominem in aliqua vitæ periodo auxilio sufficienti a Deo privari. Hanc opinionem in vniuersum absque vlla distinctione in hoc capite probabimus, sequentibus autem, ut eam melius explicemus, distinctione præmissa ostendemus, quo pacto Deus auxilium sufficiens omnibus offerat.

Probat

Quadam ho-
rum locorum
expositio ex-
cluditur.

Secunda.

Secunda clas-
sis testimo-
niorum An-
gustini.

15.

August.

Probatum ergo primo ex illo Matt. 11. Venite et ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Vbi cum inuiter Christus omnes ad poenitentiam, sequitur omnibus quoque sufficiens auxilium offerre, frustra enim sine tali auxilio eos ita inuiteret. Secundo probatur ex illo, qui vult omnes homines saluos fieri. Nam si aliquibus auxilia saltem sufficientia negaret, sequeretur nullo modo salutem eorum desiderare. Tercio nonnulli probant ex August. lib. expositionis quarundam propositionum in epist. ad Rom. cap. 62. vbi sic ait; Sicut illa misericordia precedentis fidei tribuitur merito, & ista in duratio precedentis impietati, cum tamen homini non auferatur liberum voluntatis arbitrium siue ad credendum Deo, siue ad impietatem, ut consequatur nos iudicium. Et lib. de predest. & gratia cap. 15. vbi de Pharaone, & Nabuchodonosore inquit: Hic manum Domini sentiens, in recordatione propria iniquitatis ingemuit: alter libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio, & cap. 14. de Pharaone scribit. Patientia Dei ei valere debuit ad salutem, qua differens iustum, meritorium, supplicium, miraculorum verbera crebra densabat: nunquid non potuit, sicut flagellis cadens expulsi populum, ita miraculis credens Deum tantae virtutis agnoscere? Vbi cum August. patientiam Dei commendat, de toto illo tempore, quo Pharaonis obduratio perseveravit, plane loquitur. Sentitigitur toto illo tempore potuisse miraculis credendo populum dimittere, & verbo Dei obtemperare. Quod si Pharaon insigne obdurationis exemplum, hanc habuit facultatem obtemperandi, consequitur, sufficienti Dei auxilio nunquam caruisse. Verum cum in eodem cap. 62. & aliis citatis locis auxilium Dei sufficiens tam aperte denegat obduratis, nollem eius auctoritatem hanc nostram sententiam confirmare. Tum etiam non satis constat, an de toto illo tempore loquatur, quo Pharaon miraculis, & flagellis excitatus noluit obedire, aut de ea solum parte, in qua nondum sufficienti auxilio Dei destitutus obtemperare potuit; nam cap. illo 62. tempus aliquod assignat, quod iam nec posset obedire, nec illi ad culpam tunc id imputaretur, sed in principio, cum talem se praebuit, ut a Deo mereretur obdurari.

Idem quoque probari videtur, primum ex Prospero 2. de vocatione Gentium cap. 25. alias 8. vbi, postquam ostendit, esse quaedam generalia dona gratiae (nam ex communibus Dei beneficiis, & effectibus homines auctorem suum cognoscere possunt) subiungit haec verba; Deo autem placuit hanc multum tribuere, & illam a nemine submovere. Consentit Fulgentius epist. 7. his verbis: Sicut medico nulla est incurabilis plaga, ita neque aliquo tempore celestis potest deficiere medicina. Horum tamen Patrum testimoniiis praetermissis, quod fortassis in eadem fuerint cum Augustino sententia, ut inferius dicemus, adest nobis Paulus Orosius, & ipse quoque Augustini coetaneus, & doctrina illius acerrimus defensor, in Apologia pro arbitrii libertate satis ante medium, vbi ita scribit: Mea semper haec est fides, atque indubitata sententia, Deum adiutorium suum non solum in corpore suo, quod est Ecclesia, cui specialia ob credentium fidem gratia sua dona largitur, verum etiam universis in hoc mundo gentibus propter longanimitatem suam, & clementiam subministrare, non ut tu asseris, cum discipulo tuo Caesario, cui iam apud Africanam synodum occulta illa impiorum dogmata natura comissa est, in solo naturali bono, &

in libero arbitrio generaliter universis unam gratiam contributam, sed speciatim quotidie per tempora, per dies, per momenta, per aetates, atomas, & cunctis, & singulis ministrare. Vbi auxilia gratiae distincta à dono creationis fatetur singulis hominibus per singulas occasiones offerri. Porro hoc auxilium conferri ad vincendas tentationes, & ad Deum verum cognoscendum ibidem docet, ut cap. 4. etiam referemus. Demum Origenes li. 3. Periareh. cap. 1. affirmat, posse hominem in tantum malorum devenire, ut aequalis sit malitiae demonum: addit tamen omnes peccatores, quamdiu sunt in hac vita, reparari posse. Cauenda nihilominus ibidem sunt quaedam ipsius verba, quibus varia assignat remedia, ut homo lapsus sanari possit.

Fateor sane suspecta mihi esse testimonia Prosperi, & Fulgentii, quod diligentissimi, & exactissimi Augustini discipuli sint, & oppositam videantur sequi sententiam, ut ex testimoniis superiorum cap. in prima classe recitatis liquet. Locis ergo nunc à nobis allegatis forsitan gratiam exteriorum signorum, & beneficiorum medicinas, etiam exteriores peccati concesserunt, in aliis vero auxilium interioris inspirationis, de quo nunc est controuersia, negarunt.

Verum enimvero cum de Dei misericordia

Ratio confirmatur propria sententia

CAPVT IV.

Ad observationem praecepti occurrentis, & vincendam imminentem tentationem nulli sufficienti auxilio deesse.

Bisiam auxilio Dei necessario, & sufficienti indigemus; primum, ad observationem praecepti occurrentis, & vincendam tentationem. Praeterea ad opera virtutis extra tempus praecepti, ut ad poenitentiam, quando quis in peccato est, sed nondum huius praecepti opportunitas occurrat. In praesenti vero capite de priori est nobis disserendum, de posteriori in sequenti ex quibus manifestum erit, an Deus aliquando denegat huiusmodi auxilium. Circa primum autem observandum est, quaedam esse praecepta, quae Scholastici vocant supernaturalia: qualia sunt fidei, spei, & charitatis: quaedam vero naturalia, qualia sunt moralium virtutum, quas acquisite vocant. Notanda deinde ea praecepta, quae supernaturalia sunt, egere ad sui observationem tanquam principio cogitatione supernaturalis ordinis, nec villo modo sufficere naturalem.

His positis pronuncio, nunquam occurrere nobis obligationem praecepti, aut tentationem

H h 2

sine

Orig. testim.

20. Nota.

Que fuerit Prosperi & Fulg. sententia.

Ratio confirmatur propria sententia

21. Auxilio sufficienti bisiam indigemus.

Prima notatio.

2. Notatio.

Vera sententia.